

1.1.1 Hur utvecklas Team Finland-verksamheten så att den får större genomslag och blir mer kundorienterad?

Belopp: 150 000 €

Tidsplan: 2016

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Centralt i statsrådets spetsprojekt "Konkurrenskraften stärks genom förbättrade förutsättningar för näringsliv och företagande" är att förtäta nätverket Team Finland. Team Finland berör all statlig verksamhet i externa ekonomiska relationer, dvs. arbete för att främja företagets internationalisering, export och utländska investeringar i Finland samt landsbilden, och strävar efter ett smidigt samspel och effektivitet mellan dessa. Genom att utifrån företagets behov samordna och rationalisera offentligt finansierade organisationers verksamhet kan företag som internationaliseras stödas och antalet sådana företag ökas, tillträdet till internationella marknader påskyndas, exporten ökas och arbetsplatser skapas och upprätthållas. Följande informationsbehov är aktuella i beslutsfattande och utvecklingsarbete som gäller Team Finland 2016.

Forskningsfråga 1: På vilket sätt främjar Team Finland-tillväxtprogrammen företagets internationalisering och export samt utländska investeringar i Finland?

Arbets- och näringsministeriet har sedan slutet av 2014 beviljat statligt stöd för omfattande tillväxtprogram inom ramen för Team Finland som ska främja små och medelstora företags internationalisering, export och utländska investeringar, i synnerhet inom områdena för bioekonomi, cleantech och digitalisering, men även på andra områden för internationell tillväxt. Programmen skapas i samarbete med företag och näringslivet. Vanligen skapas i tillväxtprogrammen gemensamma marknadsföringsåtgärder för företag, undanröjs hinder för export och investeringar samt stärks företagets beredskap att växa internationellt. Det finns något över 40 tillväxtprogram och sammanlagt 74,1 miljoner euro i tillgänglig finansiering under åren 2014–2018. Av anslaget används 50 miljoner euro före 2017, och ett anslag om 25 miljoner euro som kommit via regeringens spetsprojekt, varav en del används även till att stöda företagets deltagande i mässor, används före 2018. De som genomför tillväxtprogrammen är i första hand aktörer i likhet med Finpro som är specialiserade på företags internationalisering, turism och på att främja investeringar i Finland.

Utredningen skapar mätare för en utvärdering av tillväxtprogrammets verksamhet och utvärderar deras resultat under åren 2015–2016, dvs. hur tillväxtprogrammen som koncept främjar företagets internationalisering och export samt utländska investeringar i Finland. Utredningen behövs vid beslut om fortsatt finansiering av tillväxtprogrammen för 2017 och för att utveckla verksamheten i tillväxtprogrammen.

Forskningsfråga 2: Hur kan konceptet Team Finland förbättras utifrån en internationell jämförelse?

Den andra delen i utredningen är en internationell jämförande analys av nationella lösningar och samarbetsmodeller i stil med Team Finland, befintliga bästa förfaranden och flaskhalsar i anslutning till tväradministrativ verksamhet. Den jämförande analysen genomförs tillsammans

med internationella partner och till en grupp för ömsesidigt lärande bjuds in samarbetspartner från Sverige, Danmark och Holland. I samtliga jämförelseländer har man börjat fullgöra de externa ekonomiska relationerna i nätverk, men det finns tydliga skillnader i genomförandemetoderna.

Analysen tillför arbetet med att utveckla Team Finland värdefulla jämförande uppgifter om institutionella lösningar, uppställda mål, styrmekanismer, strategiska riktlinjer och uppföljning av genomförandet i olika länder. Särskild uppmärksamhet fästs vid olika länders helheter för internationaliseringstjänster, främjandet av investeringar och arbetet med landsbilden, den praktiska arbetsfördelningen mellan offentliga och privata aktörer i dem – i synnerhet vid roller, uppgifter och tillvägagångssätt som kompletterar de statliga aktörerna för regionala utvecklingsbolag som verkar i det egna landet och utomlands, handelskamrar och andra icke-offentliga aktörer. Med tanke på förtätandet av nätverket Team Finland, utvecklandet av tjänster och stärkandet av kundorienteringen finns det just nu ett kraftigt behov av en sådan här granskning.

Den jämförande analysen görs som fallstudier enligt land. Metoden ger insyn i urvalet av metoder för de externa ekonomiska relationerna i jämförelseländer som är relevanta för Finland och är till hjälp när det gäller att förstå olika orsakssamband mellan och effektiviteten hos olika lösningar. Genom utredningen läggs också fram konkreta åtgärdsförslag för utvecklingen av Team Finland. Jämförelsen visar också hur Finland placerar sig bland de länder som organiserat de externa ekonomiska relationerna i form av nätverk.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Vision: Finland 2025. Byggt tillsammans. Handlingsplan för genomförande av det strategiska regeringsprogrammet.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Utvärdering av politiska åtgärder, information till stöd för genomförandet av strategin, kostnadsanalys

1.1.2 Hurdana åtgärder förutsätter den samhällsgenomgripande strukturförändring som digitaliseringen för med sig för att konkurrensen, sysselsättningen och regionernas livskraft ska stärkas?

Belopp: 100 000 €

Tidsplan: 3/2016–5/2017

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Digitaliseringen utmanar gamla tillvägagångssätt och affärsmodeller inom olika branscher. Finland lever i en genomgripande strukturomvandling och där har digitaliseringen en central roll. Regeringsprogrammet understryker vikten av konkurrenskraft och sysselsättning samt deras samband med digitaliseringen: "Finlands konkurrenskraft bygger på en hög kunskapsnivå, hållbar utveckling samt fördomsfri förnyelse med hjälp av innovationer och digitalisering." Till exempel arbets- och näringsministeriets (2015) publikation *Palvelutalouden murros ja digitalisaatio – Suomen kasvun mahdollisuudet* (Omvälningen i serviceekonomin och digitaliseringen – Finlands tillväxtpotential) lyfter upp tillväxtpotentialen i digitaliseringen som en av kärnfrågorna i produktivitetens utvecklingen i samhällsekonomin. Digitaliseringen ska ses som en möjlighet som bidrar till fler arbetsplatser och arbetstillfällen än vad som går förlorade.

Syftet med projektet är att identifiera de innovativa åtgärder inom näringsverksamheten som främjar Finlands konkurrenskraft och sysselsättning i den internationella konkurrens som digitaliseringen öppnar. Föremål för granskning är

- Hur strukturomvandling till följd av digitalisering inverkar på sysselsättningen, utbudet och efterfrågan på arbetskraft, kraven på arbetskraftens kompetens liksom förändringar i arbete och arbetsuppgifter.
- Nya tillväxtsektorer och tillväxtmiljön för digital affärsverksamhet (tjänster och produktion) i olika branscher och olika områden (inkl. regional rörlighet för arbetskraften och arbete som inte är bundet till platsen),
- Försök som påskyndar utnyttjandet av digitalisering i affärsverksamhet och innovativa lösningar som förnyar näringarna, samt
- Digitaliseringens verkningar för arbets- och näringstjänster

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Projektet stöder genomförandet av spetsprojekten "Konkurrenskraften stärks genom förbättrade förutsättningar för näringsliv och företagande" och "Arbetskraftsförvaltningen reformeras" genom att producera forskningsinformation om digitaliseringens verkningar för konkurrenskraften, regionernas livskraft, sysselsättningen och en strukturomvandling som förnyar näringarna och företagen.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Information som stöder genomförandet av strategin

1.1.3 På vilket sätt bestäms de funktionella områdena och potentiella tillväxtzonerna och hur samordnas utvecklingen av dem med den helhet som utgörs av den övriga regionala utvecklingen och regionalplaneringen samt närings-, sysselsättnings- och trafikpolitiken?

Belopp: 80 000 €

Tidsplan: 3/2016–2/2017

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

I en utvecklingsbild för regionstrukturen och trafiksystemet för 2015 som utarbetats i samarbete mellan miljö-, kommunikations-, arbets- och näringsministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet och blev klar våren 2015 konstateras att en livskraftig regionstruktur i landet är allt mer beroende av en växelverkan mellan centrum och regioner av olika typer. Stads- och landsbygdsområden bildar funktionella pendlings- och betjäningsområden som går över de administrativa gränserna. Dessa områden bestäms i stor utsträckning enligt tillgänglighet (tid). Funktionaliteten är kopplad till grundförutsättningarna för ekonomi och service, t.ex. till trafiken och infrastrukturen.

Tillväxtzonerna kan bilda funktionellt starka marknads- och samarbetsområden och ge möjligheter att utveckla ett omfattande och mångsidigt arbetsmarknadsområde. Genom att utveckla tillväxtkorridorer kan användningen av trafiksystem och anknytande tjänster effektiviseras. Tillväxtkorridorerna har en särskild betydelse även som en del av de internationella samarbetsområdena (Stockholm–Åbo–Helsingfors–S:t Petersburg, Tammerfors–Tavastehus–Helsingfors–Tallinn, Bottenviksbågen).

I projektet ska i tillämpliga delar beaktas den regionförvaltningsreform som nämns i regeringsprogrammet samt inrättandet av självförvaltningsområden.

Målet för projektet är att:

1. Med hjälp av geografisk information och annat material beskriva och analysera de funktionella områdenas och tillväxtkorridorernas utveckling och nuläge åtminstone när det gäller arbetsplatserna inom olika branscher, boende och flyttningsrörelse, arbete och boende samt regionalekonomin.
2. Utreda betydelsen av arbetskrafts- och kompetenspoolen i tillväxtzonerna samt av infrastrukturen och tillgängligheten för företagens etablering samt för val av bostadsort.
3. Lägga fram förslag
 - a. till hur utvecklandet av funktionella områden och tillväxtzoner som en verksamhet som överskrider administrativa regionala gränser anpassas till helheterna för den regionala utvecklingen och regionalplaneringen samt närings-, sysselsättnings- och trafikpolitiken.
 - b. till processer och åtgärder genom vilka staten, kommunerna och näringslivet kan främja tillväxtkorridorernas konkurrenskraft och internationella attraktionskraft.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Statsrådets beslut om prioriteringarna i regionutvecklingen (godkänns i slutet av 2015)

Projekt inom forsknings-, framsyns-, utvärderings- och utredningsverksamheten (TEAS-2016) som gäller verkningarna av regionförvaltningsreformen för kundorientering och regionutveckling

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

En lägesbild i form av en analys av geografisk information, konsekvensanalys av reformen, informationsproduktion till stöd för genomförandet av politiken

1.1.4 I vilken utsträckning har cleantech-strategin och den bioekonomiska strategin genomförts och på vilket sätt bör man arbeta för att bioekonomin och ren teknik ska slå igenom i framtiden?

Utvärdering av genomförandet av den nationella cleantech-strategin i enlighet med statsrådets principbeslut om de nya spetsområdena för tillväxten (8.5.2014) samt utvärdering av den bioekonomiska strategin.

Belopp: 200 000 €

Tidsplan: Informationen behövs före 31.7.2016.

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Ren teknik/cleantech är produkter, tjänster och processer som främjar en hållbar användning av naturtillgångar och minskar miljöutsläppen. Inom bioekonomin används förnybara naturtillgångar på ett hållbart sätt för att producera biobaserade produkter, näring, energi och tjänster.

Finland siktar mot ett energieffektivt samhälle med låga koldioxidutsläpp som bygger på användningen av förnybara naturtillgångar och återvinningsbara material. Bioekonomi och ren teknik är Finlands styrkor med hjälp av vilka vi kan bemöta globala megatrender. Finland är redan nu en stor global aktör inom bioekonomi och cleantech. Finlands styrkor är i synnerhet: anordningar, material och system för förnybar energi, energieffektiva anordningar, material och system för behoven av byggnader, industri och trafik, resurseffektiv teknik, blå cleantech, intelligenta städer, dvs. smarta elnät, intelligent trafik, kompetens i arktiska frågor samt vattenreningskemikalier och slutna vattensystem.

Det nationella målet är att fram till 2025 lyfta fram Finland som en föregångare inom bio- och kretsloppsekonomi. Målet är att öka cleantech-företagens omsättning till 50 miljarder euro och skapa minst 40 000 nya arbetsplatser fram till 2020, och öka bioekonomins avkastning till 100 miljarder euro och skapa 100 000 nya arbetsplatser inom bioekonomi fram till 2025 med respekt för välfärden och miljön.

Statsminister Sipiläs regering fortsätter att genomföra den nationella bioekonomiska strategin i enlighet med statsrådets principbeslut om de nya spetsområdena för tillväxten (8.5.2014). Utvecklingen utvärderas och strategin uppdateras 2016. I forskningsprojektet utvärderas hur målet för strategierna uppnåtts och dessutom väntas förslag till hur strategierna bör uppdateras utifrån resultaten av utvärderingen. Det finns många olika av informationsbehov i anslutning till forskningstemat. Det behövs till exempel information om de ekonomiska verkningarna av bioekonomi och cleantech, såsom om hur målen för företagens omsättning och nya arbetsplatser uppnås. Därtill behövs en bedömning av hur målet att vara en internationell föregångare uppnås och synpunkter på hur miljöaspekter beaktas, till exempel om det är lönsamt att göra värme, el eller trafikbränsle av skogsenergitillgångar med hänsyn till utsläpps- och andra verkningar.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Cleantech-strategin, bioekonomiska strategin, statsrådets principbeslut om att påskynda tillväxten inom de nya spetsområdena cleantech och bioekonomi (8.5.2014), Lösningarnas Finland. Genomför skrivningen i regeringsprogrammet om genomförandet av den nationella bioekonomiska strategin och utvärderar genomförandet av strategin i enlighet med handlingsplanen i regeringsprogrammet.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:
utvärdering av genomförandet av strategin (ex post)

1.2.1 Hur ska modellen för aktiverande social trygghet se ut så att den kan främja sysselsättningen och minska den strukturella arbetslösheten?

Belopp: 100 000 €

Tidsplan: 3/2016–12/2016

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

En åtgärd i spetsprojektet "Bidragsfällor som utgör hinder för att ta emot arbete undanröjs och den strukturella arbetslösheten minskas" inom det prioriterade området Sysselsättning och konkurrenskraft i regeringsprogrammet är att skapa en modell för aktiverande social trygghet. Enligt regeringsprogrammet används utvärderingar och rekommendationer som utarbetats av en oberoende expertgrupp som hjälp när modellen skapas.

Utredningen ska starkt baserad på forskning producera expertutvärderingar och rekommendationer för att en modell för aktiverande social trygghet ska kunna skapas. Den centrala fråga som ska granskas är hur det nuvarande systemet för social trygghet (i synnerhet utkomstskyddet för arbetslösa) i större utsträckning kan användas för att utveckla arbetslösas kompetens, stärka delaktigheten i arbetslivet, förhindra utslagning från arbetsmarknaden och sänka sysselsättningströskeln. Utredningen ska producera information om alternativa modeller för en aktiverande social trygghet samt deras ekonomiska, samhälleliga och andra verkningar med beaktande av internationella erfarenheter och undersökningar om verkningarna av olika åtgärder (bl.a. erfarenheterna i Danmark och Tyskland, litteratur om workfare och mandatory activation).

Det är viktigt att skapa en modell för aktiverande social trygghet när man beaktar kostnaderna för arbetslösheten och de disponibla anslagen för aktiveringen av arbetslösa. Det är viktigt att skapa en modell för aktiverande social trygghet både med tanke på att förhindra en utdragen arbetslöshet och att minska långtidsarbetslösheten och den strukturella arbetslösheten.

Enligt FM:s prognos kommer arbetslöshetsgraden 2016 att vara 9,4 % och den kommer ännu 2017 att röra sig över nio procent. Även om arbetslöshetens tillväxt enligt prognoser har planat ut, håller långtidsarbetslösheten och den strukturella arbetslösheten fortfarande på att öka kraftigt.

Finlands arbetskraftspolitik är vid en granskning enligt kostnader kraftigt inriktad på det passiva utkomstskyddet för arbetslösa. Bruttokostnaderna för arbetslösheten för den offentliga ekonomin var 2014 sammanlagt 6,1 miljarder euro. I summan ingår arbetslöshetsförmåner, kostnaderna för utkomstskydd och bostadsbidrag till arbetslösa samt kostnaderna för de arbetskraftstjänster och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Av kostnaderna användes cirka 5,5 miljarder euro till passiva utgifter på grund av arbetslöshet (utkomstskyddet för arbetslösa samt bostadsbidraget och utkomststödet till arbetslösa). Nettokostnaderna för arbetslösheten minskade med skatterna för förmånerna är cirka 4 miljarder euro.

I kalkylen har inte beaktats förlusten av skatteinkomster till följd av arbetslösheten, kommunernas kostnader för skötseln av arbetslösheten, de ökade kostnaderna för social- och hälsovårdsservice eller verkningen av den minskade privata konsumtionen för samhällsekonomin. Utöver dessa orsakar den strukturella arbetslösheten matchningsproblem när det gäller arbetskraften och

begränsar produktionens tillväxt.

Det är viktigt att skapa en modell för aktiverande social trygghet även ur kommunalekonomisk synvinkel. Sedan början av 2015 betalar kommunerna hälften av arbetsmarknadsstödet under arbetslöshetstiden till personer fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet i minst 300 dagar och 70 procent av stödet till personer som fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet i minst 1 000 dagar. Sedan 2006 har kommunernas finansieringsansvar börjat vid 500 arbetsmarknadsstöddagar. Målet för överföringen av finansieringsansvaret har varit att öka aktiveringen av arbetslösa som fått arbetsmarknadsstöd under en lång tid. Verkningarna har varit förenliga med målet, eftersom den partiella överföringen av finansieringsansvaret för arbetsmarknadsstöd under arbetslöshetstiden på kommunen betydligt har ökat aktiveringen av personer som hör till den aktuella målgruppen.

Långtidsarbetslöshetens snabba ökning och breddandet av kommunens finansieringsansvar har i kommunerna lett till en kraftig ökning av utgifterna för arbetsmarknadsstödet under detta år. Kommunförbundet uppskattar att kommunernas utgifter för arbetsmarknadsstödet stiger till 420 miljoner euro i år, medan de 2014 uppgick till 248 miljoner euro.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Spetsprojektet "Bidragsfällor som utgör hinder för att ta emot arbete undanröjs och den strukturella arbetslösheten minskas" inom det prioriterade området Sysselsättning och konkurrenskraft i regeringsprogrammet.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Med den utredning som skaffas inhämtas den information som behövs vid genomförandet av regeringsprogrammet. Målet är att med hjälp av den information som inhämtas jämföra olika modeller för aktiverande social trygghet och deras verkningar (bl.a. ekonomiska och samhälleliga verkningar).

1.4.1 Vilka effekter har arbetskraftspolitiken på sysselsättningen på lång sikt?

(inkl. lönesubvention, arbetskraftsutbildning, frivilliga studier, startpeng, väglednings- och rådgivningsservice)?

Belopp: 200 000 €

Tidsplan: Preliminär genomförande tidtabell 4/2016–6/2017

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Regeringsprogrammet förutsätter att tillräckliga resurser tryggas för vetenskapliga effektstudier för att säkerställa att arbetskraftspolitiken riktas på ett effektivt sätt. Genom den undersökning som inleds stöds genomförandet av spetsprojektet för en reformering av arbetskraftsförvaltningen. Målet för spetsprojektet är i synnerhet att hitta en lösning på matchningsproblemet på arbetsmarknaden och att inrikta arbetskraftsförvaltningens resurser på aktiveringsinsatser. Åtgärderna i spetsprojektet inriktas på att stärka arbetsförmedlingen och på digitalisering, att öka företagssamarbetet, att stärka partnerskap och på att utreda arbetsfördelningen mellan staten och kommunen i servicen för de svårast sysselsatta.

De långsiktiga verkningarna av sysselsättnings- och företagarpolitiken och i synnerhet nettoeffektiviteten har inte undersökts tillräckligt systematiskt eller enligt de nyaste metoderna under de senaste åren. Undersökningarna har inriktats på funktionalitet och resultat i fråga om politiska riktlinjer och politiska reformer. Undersökningar har också gjorts om resultaten av enskilda tjänster, t.ex. startpengen. De långsiktiga verkningarna av lönesubvention för företagets produktivitet har undersökts i en undersökning om företagsstöd, men verkningarna på individnivå har inte utretts på sista tiden. Arbetskraftsutbildningens kvalitet och effektivitet följs regelbundet, men sådana effektstudier som baserar sig på registermaterial är några år gamla. Även kundtillfredsställelsen är väl kartlagd.

I den undersökning som startas undersöks långtidsverkningarna av sysselsättnings- och företagarpolitiken och arbets- och näringsstjänsterna för sysselsättningen.

Forskningsfrågor:

- Vilka är de mest effektiva och kvalitativa tjänsterna, när man beaktar att tjänsterna riktas till olika kundgrupper?
- Vilka faktorer har samband med en hög effektivitet för tjänsterna?

I undersökningen utreds offentliga arbetskrafts- och företagstjänsters effektivitet, inkl. de väglednings- och rådgivningstjänster som arbetskrafts- och näringsbyrån själv producerar samt tjänster som skaffas från externa serviceproducenter. Kostnaderna för tjänsterna granskas i relation till resultat och verkningar. Reformen av arbets- och näringsstjänster 2013 och det ökade utbudet på frivillig utbildning för arbetslösa förutsätter också aktuell information om tjänsternas effektivitet. I undersökningen ska utnyttjas trovärdiga kontrollgruppskonstellationer, med hjälp av vilka effekten av den tjänst som granskas särskiljs från effekten av andra politiska förändringar och konjunkturläget.

Genom undersökningen bildas en mer systematisk kunskapsbas till stöd för det arbetskraftspolitiska beslutsfattandet och för utvecklandet av ett fungerande servicesystem. En täckande bedömningsundersökning stöder inriktningen av arbets- och näringstjänster på bästa sätt utifrån kostnadseffektivitet och samhällseffekter.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet: Spetsprojekt i regeringsprogrammet: arbetskraftsförvaltningen reformeras så att den stöder sysselsättningen.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

De politiska åtgärderna utvärderas.